

วรรณธิบายงานสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง

“รอยลาว ขลุ่ยบางไส้ไก่”

Contextual Explanation of Creative Music Composition

“Roy Laos Klui Bang Sai Kai”

อัมรินทร์ แร่งเพชร / Ammarin Rangpeth¹

Received: Jun. 21, 2023 Revised: Sep. 5, 2023 Accepted: Oct. 12, 2023

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางไส้ไก่” มีวัตถุประสงค์เพื่อประพันธ์เพลงไทยสำเนียงลาวโดยมีแรงบันดาลใจมาจากประวัติความเป็นมา และการทำขลุ่ยของชาวลาวในพื้นที่ชุมชนวัดบางไส้ไก่หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “บ้านลาว” ดำเนินการเก็บข้อมูลต่างๆ ของชาวลาวในพื้นที่บางไส้ไก่จากเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการและทฤษฎีทางดนตรี เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์งานดนตรี โดยประพันธ์เพลงไทยสำเนียงลาวขึ้นมาใหม่จำนวน 6 เพลง บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้นวมผสมแคน ซึ่งถือเป็นเครื่องดนตรีเก่าแก่ของชาวลาว มีการนำเอาเครื่องดนตรีสากล คือ กลองชุด (Drumset) เข้ามาร่วมบรรเลงในบางเพลง เพื่อให้เกิดแนวดนตรีแบบร่วมสมัย กำหนดโครงสร้างของการบรรเลง และสร้างทำนองเพลงให้สามารถสื่อถึงเรื่องราววิถีชีวิต ความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม และการทำขลุ่ยของชาวลาวในชุมชนบางไส้ไก่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การสร้างสรรค์เพลง

¹ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹Department of Thai Music, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

ทั้ง 6 เพลง มีการกำหนดบันไดเสียงและรูปแบบการบรรเลงตามหลักการ และทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย ตบแต่งทำนองให้มีสำเนียงของความเป็น เพลงลาวทั้งแบบดั้งเดิมและปัจจุบัน โดยแต่ละบทเพลงจะมีท่วงทำนองและ จังหวะที่สื่ออารมณ์แตกต่างกันไปตามหลักการทางสุนทรียศาสตร์ ทั้งนี้ การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางไส้ไก่” มุ่งหวังให้ผู้ฟัง ได้มีสุนทรียภาพ เกิดความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวลาวบางไส้ไก่ผ่านบทเพลงสร้างสรรค์ ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงส่งเสริมการอยู่ ร่วมกันของคนในสังคมไทยด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์ การประพันธ์เพลง ลาว บางไส้ไก่ ขลุ่ย

Abstract

The creative project "Roy Lao Klui Bang Sai Kai" aims to compose Thai-Lao-style music, drawing inspiration from historical backgrounds and the making of "Klui" by the Laotian community in the Bang Sai Kai temple area, commonly known as "Ban Lao." Data on the Laotian people in the Bang Sai Kai area was collected through documents and field research to gather relevant information. Subsequently, the information was analyzed according to musical principles and theories to create a musical composition. The project includes the composition of six new Thai-Lao-style songs, performed with a combination of traditional "Pi Phat Mai Nuam" instruments and the inclusion of a modern instrument, the drum set, in some songs to create a contemporary musical fusion. The structure of the composition was outlined, and the melodies were created to convey the life stories, history, traditions, culture, and the art of making "Klui" by the Laotian community in the Bang Sai Kai area, spanning from the past to the present. Each of the six songs has its

own unique tonalities and rhythms, reflecting different emotions in accordance with the principles of music theory. This project aspires to provide listeners with a deeper understanding and appreciation of the heritage and culture of the Laotian community in Bang Sai Kai through the medium of original music. Ultimately, it aims to promote social cohesion and unity among people in Thai society.

Keywords: Creation, music composition, Lao, Bang Sai Kai, Klui

บทนำ

กรุงธนบุรีหรือเขตธนบุรีในปัจจุบัน เคยมีสถานะเป็นเมืองหลวงของประเทศต่อจากกรุงศรีอยุธยา ธนบุรีจึงถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน หลังจากได้กอบกู้กรุงศรีอยุธยาจากปล้นชิงจากพม่าได้แล้ว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาชำรุดเสียหายมากจนไม่สามารถจะบูรณปฏิสังขรณ์ให้ดีเหมือนเดิมได้ พระองค์จึงย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่กรุงธนบุรีและได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นเมืองหลวงโดยพระราชทานนามว่า “กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร” ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์เมื่อวันพุธ แรม 4 ค่ำ เดือนอ้าย ปีกุนนพศก จุลศักราช 1129 ตรงกับวันที่ 28 ธันวาคม 2311 ทรงพระนามว่า “พระบรมราชาธิราชที่ 4” แต่ประชาชนนิยมเรียกว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชหรือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ครองกรุงธนบุรีอยู่ 15 ปี นับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวที่ปกครองกรุงธนบุรี (ทรูปลูกปัญญา, 2564)

การสร้างเมืองธนบุรีเป็นเมืองหลวง มาจนถึงยุคสมัยของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พบว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ หลายกลุ่มได้เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานกันอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยเรื่องภูมิทัศน์ชาติพันธุ์ และการทำแผนที่ชุมชนชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานครของ จารุวรรณ ขำเพชร (2561, น.2) กล่าวว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏในพื้นที่ฝั่งธนบุรีและยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พบว่ามีชาวต่างชาติเดินทางมาค้าขายและเป็นทหาร

รับจ้าง จนก่อตั้งเป็นชุมชนตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องมาจนถึงกรุงธนบุรี และในขณะนั้นการทำสงครามกับพม่ายังไม่สิ้นสุด จึงมีทหารรับจ้างหลายชาติ เข้ามาช่วยรบ ดังชาวโปรตุเกสหรือมักกะสันชาวตะวันออก รวมทั้งกลุ่มที่ถูกกวาดต้อนมาในฐานะเชลย กลุ่มที่อพยพเพื่อย้ายที่ทำกิน และพวกที่หนีจากภัยสงคราม เช่น ชาวลาว ชาวเวียดนาม และชาวมอญ ฯลฯ

ชุมชนบางไส้ไก่ (หมู่บ้านลาว) แขวงทิริญรุจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนชาวลาวเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี โดยบรรพบุรุษเป็นชาวลาวที่ถูกกวาดต้อนมาจากเวียงจันทน์ ซึ่งพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าให้ตั้งรกรากอยู่บริเวณคลองบางไส้ไก่ ครั้นสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงชุบเลี้ยงชาวลาวเป็นจำนวนมากไว้ในวังของพระองค์ เนื่องจากพระองค์โปรดการขับร้อง แอ่วเพลงลาวและการเป่าแคนเป็นอย่างมาก ต่อมาเมื่อวันศุกร์ แรม 14 ค่ำ ปีฉลู สัปตศก พ.ศ. 2401 ได้มีประกาศห้ามมิให้มีการเล่นแอ่วลาวเป่าแคน จากนั้นชาวลาวบางไส้ไก่จึงเลิกทำแคนแล้วหันมาทำขลุ่ยแทน และได้ส่งต่อความรู้ในการทำขลุ่ยมาถึงลูกหลานชาวลาวในปัจจุบัน (วัฒนธรรม จุฑาวิภาต, 2542, น.16-17) จนกระทั่งกลายเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อวงการดนตรีไทยในการสร้างเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าที่มีคุณภาพและมีความสวยงาม เอกลักษณะสำคัญของขลุ่ยบ้านลาวก็คือลวดลายที่สวยงามบนเลาขลุ่ยอันเกิดจากฝีมือและประสบการณ์ในการทำ โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกไม้รวกให้ได้ขนาดที่เหมาะสมนำไปสร้างลวดลายด้วยการใช้ตะกั่วที่หลอมด้วยความร้อนจนเหลวแล้วเทราดลงบนผิวไม้รวกที่นำมาทำขลุ่ย เรียกว่าการ “เทลาย” ลายที่ปรากฏบนขลุ่ยนั้นจะสามารถกำหนดได้ตามความชำนาญของผู้เท โดยการใช้ข้อมือและจังหวะในการเทถือเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ทำให้ขลุ่ยบ้านลาวมีชื่อเสียงในเรื่องของลวดลายบนเลาขลุ่ยที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ปัจจุบันได้เลิกทำขลุ่ยแล้ว เพราะสารตะกั่วก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษและเป็นอันตรายต่อผู้ทำ) จากนั้นจึงจะนำเลาขลุ่ยมาเจาะรูปิดเปิดเพื่อทำให้เกิดเสียง จึงสำเร็จตามขั้นตอนของการทำขลุ่ย (วิเชียร สุวรรณจรัส และคณะ, 2562, น.65-68) ด้วยฝีมืออันประณีต

ในการทำชลู่ของชาวลาว ทำให้พื้นที่บางไล่ไก่กลายเป็นแหล่งผลิตชลู่ที่มีคุณภาพ เพราะมีเสียงไฟเราะมีลวดลายที่สวยงาม เป็นที่ยอมรับและปรากฏการนำไปใช้ในวงดนตรีไทยมากที่สุด ในอดีตชาวลาวในบางไล่ไก่มีการยึดอาชีพทำชลู่เป็นอาชีพหลักหลายครอบครัว แต่ปัจจุบันเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร ทำให้รายได้จากการประกอบอาชีพการทำชลู่เพียงอาชีพเดียวไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ชาวลาวบางไล่ไก่หันไปประกอบอาชีพอื่นกันมากขึ้น แม้ว่าทุกวันนี้บ้านที่ยังคงยึดอาชีพทำชลู่จะมีจำนวนลดน้อยลง แต่คุณภาพของชลู่ที่นักดนตรีไทยมักเรียกกันว่าชลู่บ้านลาว ก็ยังคงมีคุณภาพที่ดีและยังคงเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง

จากประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจของชาวลาวในพื้นที่บางไล่ไก่ ผนวกกับฝีมือเชิงช่างในการทำชลู่ที่มีคุณภาพดี มีความประณีตจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปโดยเฉพาะในหมู่นักดนตรีไทย เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงมรดกทางภูมิปัญญาและความสามารถของช่างฝีมือทำชลู่หมู่บ้านลาวแห่งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี โดยมีพื้นฐานความคิดมาจากประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจของชาวลาวในชุมชนบางไล่ไก่ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำชลู่ ผ่านบทเพลงสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยบทเพลงจะมุ่งนำเสนอวิถีชีวิตของชาวลาวตั้งแต่เริ่มอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยาม การลงหลักปักฐานทำมาหากินจนถึงปัจจุบัน การทำชลู่และลวดลายชลู่ที่เป็นลายดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ในการทำงานสร้างสรรค์ทางดนตรีโดยสะท้อนภาพวิถีชีวิตของชาวลาวในพื้นที่ชุมชนบางไล่ไก่ เพื่อรักษา ส่งเสริม และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวลาวในชุมชนบางไล่ไก่ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสันติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างสรรค์เพลงไทยสำเนียงลาวชุด “รอยลาว ชลุ่มบางไล่ไก่” ที่สะท้อนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชาวลาวในรูปแบบงานสร้างสรรค์ทางดนตรี

ขอบเขตของการประพันธ์เพลง

การสร้างสรรค์เพลง ชุด “รอยลาว ชลุ่มบางไล่ไก่” เป็นการประพันธ์เพลงประเภทเพลงไทยสำเนียงลาว บรรเลงโดยวงปี่พาทย์ไม้นวมผสมแคน ประกอบด้วยเครื่องดนตรี คือ แคน ชลุ่มเพียงออ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องมอญ วงใหญ่ ฆ้องมอญวงเล็ก และเครื่องประกอบจังหวะ ฉิ่ง ฉาบเล็ก และกรับ โดยทำนองเพลงจะใช้วัตถุดิบจากเพลงลาวของเดิมและเพลงไทยสำเนียงลาว เช่น การเกริ่นแคน ท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของสำเนียงลาว ฯลฯ มาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์เพลง มีการพัฒนาด้านสังคีตลักษณ์และเทคนิคการบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรี จำนวนเพลงในชุด “รอยลาว ชลุ่มบางไล่ไก่” ประกอบด้วยเพลงไทยสำเนียงลาวจำนวน 6 เพลง มีทั้งเพลงที่เป็นทำนองบังคับทางและเพลงที่มีการแปรทำนองของเครื่องดนตรีชิ้นต่าง ๆ ในวง มีการสอดแทรกหน้าทับกลองแขกชั้นในระหว่างท่อนเพลง ท่วงทำนองในบางท่อนเพลงจะมีการบรรเลงลูกล่อลูกเหลือ้มกัน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและทำให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการภาพที่เพลงต้องการจะสื่อได้ชัดมากขึ้น โดยเพลงชุด “รอยลาว ชลุ่มบางไล่ไก่” จะใช้เวลาในการบรรเลง 15 นาทีโดยประมาณ

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้ประพันธ์ได้ศึกษาข้อมูลและดำเนินการประพันธ์เพลงตามกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี ซึ่งกระบวนการดังกล่าว อธิบายได้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวลาว โดยแบ่งข้อมูลเป็นสองส่วน คือ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของชาวลาวในพื้นที่วัดบางไล่ไก่ (วัดลาว) และข้อมูลด้านการทำชลุ่ม รวมไปถึงลวดลายของชลุ่มมาใช้เป็นแนวคิดและวัตถุดิบการประพันธ์เพลง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีด้าน

การประพันธ์เพลงไทยเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงพิจารณาคัดเลือก
ว่าจะวางโครงสร้างการประพันธ์เพลงและรูปแบบการบรรเลงอย่างไร

2. กำหนดโครงสร้างของเพลงทั้งหมด โดยพิจารณาจากข้อมูลทาง
ประวัติศาสตร์ของชาวลาวบางใสไ้โก่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นำแนวทาง
การประพันธ์เพลงไทยสำเนียงลาวแบบเดิมมาใช้ร่วมด้วย โดยคำนึงถึง
เทคนิคการบรรเลง วิธีการประพันธ์เพลงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านแนวทำนอง
การแปลทำนอง จำนวนท่อนที่บรรเลง การสอดแทรกท่อนที่บกลองในเพลง
และด้านอื่น ๆ ของบทประพันธ์เพลง

3. เมื่อประพันธ์บทประพันธ์เพลงเสร็จสิ้น ได้นำส่งให้นักดนตรีแต่ละคน
ฝึกซ้อม

4. นำบทประพันธ์เพลงทั้งหมดไปบันทึกในห้องอัดเสียงที่มีคุณภาพ

5. เขียนบทอรรถาธิบายบทประพันธ์เพลง รวมถึงเทคนิควิธีการประพันธ์
เพลง

6. บันทึกภาพและเสียงในการแสดง

บทวิเคราะห์

การสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสำเนียงลาว ชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางใสไ้โก่”
มีการกำหนดบันไดเสียง ที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์เพลงชุดนี้คือบันไดเสียง
ด ร ม ช ล เป็นบันไดเสียงหลัก สาเหตุที่เลือกบันไดเสียงนี้เนื่องจากเป็น
บันไดเสียงที่เพลงไทยสำเนียงลาวส่วนใหญ่นิยมนำมาใช้ และในทางทฤษฎี
ดนตรีไทยถือว่าบันไดเสียงนี้เป็นเสียงที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาแต่งเพลง
ที่ต้องการสำเนียงลาว แนวคิดในการสร้างสรรค์ต้องการให้ทำนองและรูปแบบ
ของเพลงมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับประวัติความเป็นมา ประเพณี
วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวลาวในชุมชนย่านวัดบางใสไ้โก่ตั้งแต่อดีตจนถึง
ปัจจุบัน ผู้ประพันธ์ได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และนำไปสู่การสร้างสรรค์
บทเพลง การวางโครงสร้างของเพลงและการกำหนดรูปแบบของการบรรเลง
โดยเพลงชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางใสไ้โก่” จะประกอบด้วยเพลงจำนวน 6 เพลง
เพลงที่ 1 เป็นเพลงที่มีท่วงทำนองที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพการอพยพโยกย้าย

ถิ่นฐานเข้ามาสู่ประเทศไทยของชาวลาว ชื่อเพลง “ข้ามลำโขง” เพลงที่ 2 สื่อถึงการลงหลักปักฐานและการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตของชาวลาว ชื่อเพลง “ลงหลักปักฐาน” เพลงที่ 3 เป็นเพลงที่สื่อถึงวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ สื่อถึงความเป็นคนชอบความสนุกสนานของชาวลาว ชื่อเพลง “สำราญเชิงลาว” เพลงที่ 4 เพลงมีท่วงทำนองที่สื่อถึงการทำขลุ่ยอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวลาว บางไล่ไก่อ ชื่อเพลง “บ้านลาวสามัคคี” เพลงที่ 5 สื่อถึงการหลายขลุ่ยและลวดลายต่าง ๆ บนเลาขลุ่ย ชื่อเพลง “ขลุ่ยดีที่บ้านลาว” และเพลงที่ 6 เป็นเพลงที่สะท้อนภาพวิถีชีวิตของชาวลาวรุ่นใหม่ภายใต้บริบททางสังคมในปัจจุบัน ชื่อเพลง “รื่นเริงบันเทิงลาว” ในการบรรเลงแต่ละท่อนจะมีการสอดแทรกเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวลาว เช่น การใช้แคนเป่าในช่วงแรกของเพลงเพื่อให้ได้บรรยากาศของการเดินทางอพยพจากประเทศลาวเข้าสู่ดินแดนสยาม การใช้ขลุ่ยเป่าในช่วงที่ 2 ของเพลง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ในการทำขลุ่ยและการพัฒนาจนสามารถทำเป็นอาชีพและสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนบางไล่ไก่อ ฯลฯ ทั้งนี้การใส่เครื่องดนตรีดังกล่าวก็เพื่อให้เพลงมีสำเนียงของความเป็นลาวมากขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้เกิดอรรถรสในการฟัง แต่ละช่วงการบรรเลงแต่ละท่อนเพลงจะมีกลองชนิดต่าง ๆ ทั้งกลองที่เป็นเครื่องดนตรีไทยและกลองที่เป็นเครื่องดนตรีสากล ตีนำก่อนที่จะบรรเลงในแต่ละท่อนเพลงให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับทำนองเพลงที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน ใช้เวลาในการบรรเลงประมาณ 15 นาที แต่ละเพลงจะมีท่วงทำนองและจังหวะที่แตกต่างกัน โดยท่วงทำนองและรูปแบบการบรรเลงจะสื่อถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวลาวไปตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 1 เพลงข้ามลำโขง

จากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวลาว ในชุมชนบางไล่ไก่อ ด้วยการทบทวนวรรณกรรม และการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความจากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 1 ได้ดังนี้

- ชาวลาวในเมืองเวียงจันทน์ต้องประสบกับปัญหาสงครามกับสยาม ทำให้ชาวลาวต้องเดือดร้อนและอยู่ด้วยความทุกข์ยาก

- ชาวลาวบางส่วนถูกกวาดต้อนเข้ามาสยามในฐานะเชลยศึก บางส่วน ตัดสินใจพากันอพยพครอบครัวเดินทางเข้าสู่ดินแดนสยามเพื่อหาที่ทำกินใหม่ และเพื่อหนีภัยสงครามไปสู่ดินแดนที่สงบสุข

- ภาพของการเดินทางอพยพของชาวลาวในครั้งนั้นจินตนาการได้ว่าเป็นภาพของขบวนอพยพที่ต้องหอบลูกจูงหลานพร้อมด้วยสัมภาระต่าง ๆ กำลังเดินทางด้วยความรู้สึกอาลัยที่ต้องทิ้งบ้านเรือน ไร่นาของตนเอง ต้องจากญาติมิตรที่เคยอยู่ร่วมกัน

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 1 เพลงข้ามลำโขง

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการ เพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แคนเป่าเกริ่นนำขึ้นก่อนเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ทางดนตรีที่เก่าแก่ของชาวลาว ที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ในแผ่นดินสยาม ทั้งนี้เสียงแคนและท่วงทำนองที่เป่าจะช่วยให้เห็นถึงการเดินทางที่ยากลำบาก การพลัดพรากจากบ้านเกิดเมืองนอนและญาติพี่น้อง เมื่อแคนเป่าเกริ่นเพลงจบแล้ว กลองแขกจะตีหน้าทับลาวนำมาก่อน 4 จังหวะ จากนั้นจึงใช้แคนบรรเลงท่อนที่ 1 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป

เพลงที่ 1 เพลงข้ามลำโขง (แคน)

---	---ด	-ดรม	รดลด	--รม	รดลด	-ดรม	รมชม
---ล	ชมรม	-ม-ล	ชมรม	--รม	ชลดชช	ลชมช	ลดชล
--ร	ดลชล	--ลร	ดลชล	---ร	ดลชด	รดชด	รมรม
--ชม	รดรม	--ชม	รดรม	--ชม	รดลช	ลชมช	ดชลด
----	---ด	-ดด	ลดรด	----	---ม	-มมม	รมชม
---ล	ชมชล	---ล	ชมชล	--ดล	ชมชล	ชลดล	ชมรม
----	-ร-ม	-มชม	รมชม	--รม	ชลดชช	ลชมช	-ล-ด
----	-ร-ม	-มชม	รมชม	--รม	ชลดชช	ลชมช	-ล-ด

กลีบตัน

ภาพที่ 1 เพลงที่ 1 เพลงข้ามลำโขง (แคน)

(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเท็ชร, 2564)

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 2 เพลงลงหลักปักฐาน

ในเพลงที่ 2 ต้องการสื่อถึงการลงหลักปักฐานของชาวลาวในอดีตและการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับชาวสยามในสังคมสมัยนั้น จากการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชาวลาว รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าเมื่อชาวลาวได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในสยามแล้ว ได้นำเอาความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่มาใช้ประกอบอาชีพ เช่น ใครมีความสามารถด้านการทำแค้นก็จะทำขาย (เนื่องจากในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการออกกฎหมายห้ามเล่นแอ่วลาวเป่าแค้น ชาวลาวจึงเลิกทำแค้นแล้วหันมาฝึกฝนการทำขลุ่ยจนเกิดความชำนาญ) บางคนมีความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ก็จะเข้าไปทำงานเป็นศิลปินประจำวังเจ้านายต่าง ๆ ในสมัยนั้น ใครมีความสามารถเรื่องการทำอาหารทั้งคาวหวานก็จะทำขาย หรือเข้าไปเป็นแม่ครัวตามบ้านหรือวังของเจ้านายต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความตามทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 2 ได้ ดังนี้

- หลังจากชาวลาวเดินทางมาถึงสยามและได้รับการจัดสรรที่ดินให้อาศัยอยู่รวมกลุ่มกันก็เริ่มเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนสยาม ทั้งนี้วิถีชีวิตของชาวลาวและชาวสยามมิได้แตกต่างกันมาก จึงไม่ใช่เรื่องยากที่ชาวลาวจะสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

- ชาวลาวเริ่มนำความรู้ความสามารถที่มีมาแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์ออกมาใช้เพื่อการดำเนินชีวิต เริ่มคลายจากความเศร้าที่ต้องจากบ้านเกิดเมืองนอนมา และเริ่มสนุกกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในเมืองสยาม

- ความสงบสุขของแผ่นดินสยาม ทำให้ชาวลาวมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถลงหลักปักฐานทำมาหากินกันตามอัตภาพได้อย่างอิสระ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมในสมัยนั้น

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 2 เพลงลงหลักปักฐาน

แนวคิดและแรงบันดาลใจตั้งที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการ เพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของ ชาวลาวหลังจากที่ได้เดินทางอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยามและได้ลงหลักปักฐาน สร้างอาชีพเพื่อทำมาหากินเลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยสร้างให้ทำนอง มีความกระชับมากขึ้นกว่าเพลงที่ 1 เพื่อแสดงถึงความตั้งใจและความมุ่งมั่น ของชาวลาวที่พร้อมจะเรียนรู้และฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานเพื่อความ มั่นคงของชีวิต ทำนองของเพลงที่ 2 จะมีลักษณะเป็นเพลงบังคับทางที่มี ความไพเราะในตัวทำนองอยู่แล้ว เครื่องดนตรีทุกชิ้นจะบรรเลงเหมือนกันโดยไม่ต้อง แปรทำนอง เมื่อโน้ตตัวสุดท้ายของการบรรเลงเพลงแรกจบลงก็จะใช้วง ปี่พาทย์ไม้นวมบรรเลงเพลงที่ 2 ต่อไป โดยจะใช้กลองยาวตีจังหวะแข็งขึ้นนำ มาก่อน 4 จังหวะ จากนั้นวงดนตรีจึงบรรเลงท่อนที่ 2 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป และเมื่อเพลงที่ 2 บรรเลงครบ 2 เที้ยวแล้ว ให้ถอนจังหวะในบรรทัดสุดท้าย เพื่อลงจบ

เพลงที่ 2 เพลงลงหลักปักฐาน

มือขวา	---	-ซ-ม	ร-ร-ม	-ช-ล	---	ม-ร-	ดล-	ชล-ช
มือซ้าย	---	-ช-ท	-ด-	-ช-ล	---	-ดล	-ซม	---

มือขวา	---	-ซ-ม	-ชล	-ด-	---	ชลด-	ลช-ช	ลด-ล
มือซ้าย	---	-ช-ท	-ม-	ชล-ช	-ร-ม	---	-ม-	-ด-ม

มือขวา	---	-ม-ร	-ม-ร	ดล-ล	---	ลด-	-ล	---
มือซ้าย	---	-ม-ร	-ม-ร	-ซม	-ม-	---	-ช-ช	-ม-ม

มือขวา	-ซม	-ร-ม	-ช-	ร-ม-ม	---	ชล-ช	ลช-ช	-ล-ด
มือซ้าย	---	ร-ด-	ร-ม-ด	-ร-	-ร-ม	-ม-	-ม-ร	-ม-ด

มือขวา	---	ลด-ด	-ด-ร	ลด-ด	---	ลด-ล	ดล-	ช-ม-ช
มือซ้าย	-ช-	-ล	ล-ช	-ล	-ช-	-ช-	-ซม	-ร-

มือขวา	-ม-	ชลด-	-ม-	ชลด-	---	ชลด-	ลช-ช	-ล-ด
มือซ้าย	-ม	---	-ร-ม	---	-ร-ม	---	-ม-ร	-ม-ด
มือขวา	---	-ม-ร	ม-ร-	ดล-ด	---	-ช-ล	ดล-	ด-ร-ด

มือซ้าย	---	-ม-ร	-ดล	-ช-ล	---	-ร-ม	-ชล	---ช
มือขวา	---	-ม-ร	มร-	ดด-ด	---	-ช-ล	ดล-	ดล-ด
มือซ้าย	---	-ม-ร	-ดล	-ช-ล	---	-ร-ม	-ชล	---ช

กลับต้น

ภาพที่ 2 เพลงที่ 2 เพลงลงหลักปักฐาน

(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพชร, 2564)

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 3 เพลงสำราญเชิงลาว

ในเพลงที่ 3 ต้องการสื่อถึงการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักสงบ มีความเคร่งครัดและยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของตนเอง เมื่อชาวลาวได้เดินทางอพยพเข้ามาสู่ประเทศสยามและได้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถตั้งถิ่นฐานและมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้นแล้วก็เริ่มนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของตนที่เคยทำตั้งแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์มาทำขึ้นอีกครั้งโดยความร่วมมือกันชาวลาว เช่น การสร้างวัด การจัดประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ ทุกวันนี้ชาวลาวมีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษในอดีตตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน แต่ไม่ว่าวิถีชีวิตของชาวลาวจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ความภาคภูมิใจในความเป็นลาวที่ส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ลูกหลานชาวลาวรุ่นใหม่ยังคงความเคร่งครัดและยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของบรรพบุรุษ ทำให้ปัจจุบันวัดบางไส้ไก่หรือวัดลาวอันเป็นสถานที่หรือศูนย์รวมใจของชาวลาวทุกคน ทุกปีจะมีการร่วมกันจัดงานประเพณีต่าง ๆ ตามแบบอย่างที่บรรพบุรุษชาวลาวได้ทำสืบต่อกันมา ชาวลาวที่ได้ย้ายไปอยู่ในพื้นที่อื่นก็ได้กลับมาเจอญาติพี่น้อง ได้พบปะสังสรรค์กัน ได้ทำบุญร่วมกันตามประเพณี เป็นภาพบรรยากาศที่สนุกสนาน สวยงามและน่าประทับใจ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความตามทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 3 ได้ดังนี้

- ชาวลาวเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเชื่อเรื่องผี ขณะเดียวกันก็มีความเคารพและศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เมื่อชาวลาวมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น

จึงร่วมมือร่วมใจกันนำวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่เคยทำมาจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อให้ลูกหลานชาวลาวรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสืบทอดต่อไป

- เป็นภาพงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวลาว การทำบุญร่วมกันในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การตักบาตรเทโว บรรยากาศของงานประเพณีต่าง ๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นคนที่เรียบง่าย รักความสงบ และชอบความสนุกสนาน

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 3 เพลงสำราญเชิงลาว

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงที่ 3 โดยสร้างทำนองให้กระชับมากกว่าเพลงที่ 2 แต่ไม่เร็วกว่ามากนัก ท่วงทำนองจะสื่อถึงบรรยากาศของงานประเพณีต่าง ๆ และอุปนิสัยที่เป็นคนเรียบง่าย รักความสงบ และชอบความสนุกสนาน เมื่อโน้ตตัวสุดท้ายของการบรรเลงเพลงที่ 2 จบลง จะใช้วงปีพาทย์ไม้นวม บรรเลงเพลงที่ 3 ต่อไป โดยก่อนเข้าเพลงที่ 3 ขลุ่ยจะเป่าเกริ่นนำขึ้นมาก่อน เมื่อขลุ่ยเป่าจบ กลองแขกจะตีหน้าทับปรบไ้ขึ้นเดี๋ยวนำอีก 4 จังหวะ จากนั้นทั้งวงจึงบรรเลงท่อนที่ 3 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป ในบางช่วงของการบรรเลงเพลงที่ 3 เครื่องดนตรี แต่ละชิ้นจะมีการแปรทำนองเพลงไปจากทำนองหลักของห้องมอญวงใหญ่ บางช่วงจะเป็นทำนองบังคับทาง ทำให้เสียงเพลงที่ออกมา มีทำนองที่หลากหลายแต่ยังคงอยู่ในบันไดและลูกตกของเพลงเดียวกัน มีการปล่อยให้ขลุ่ยได้เป่าเดี่ยวในระหว่างทำนอง ลักษณะการบรรเลงของเพลงที่ 3 จะมีท่วงทำนองที่ค่อย ๆ เพิ่มอัตราจังหวะของเพลงให้เร็วขึ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการสื่อถึงวัฒนธรรม ประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ ที่สนุกสนานอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวลาว

เพลงที่ 3 เพลงสำราญเชิงลาว (บรรเลง 4 เที้ยว โดยบรรเลงรวมวง 1 เที้ยว ขลุ่ยบรรเลงเดี่ยว 2 เที้ยว แล้วบรรเลงรับพร้อมกันทั้งวงอีก 1 เที้ยว)

มือขวา	---ด	--รด	-ดล-	-ชลด	--รม	ร--ด	--รม	--ช-
มือซ้าย	---ด	--รด	---ช	ม---	-ด--	-ดล-	-ด--	รม-ม

มือขวา	---ด	--รด	-ดล-	-ชลด	--รม	ร--ด	--รม	--ช-
มือซ้าย	---ด	--รด	---ช	ม---	-ด--	-ดล-	-ด--	รม-ม

มือขวา	---ล	ซ-ม	--ดล	---ม	-ม--	ซล-ซ	ลซ-ซ	-ล-ด
มือซ้าย	----	-มร-	----	ซมร-	--รม	--ร-	--มร	-ม-ด

มือขวา	----	---ด	---ด	---ด	---ด	รด--	ลซ-ซ	-ล-ด
มือซ้าย	----	---ด	---ด	---ด	---ด	--ลซ	--มร	-ม-ด

มือขวา	---ซ	ลด-ด	---ซ	ลด-ล	----	ซล-ล	ดล--	ซม-ม
มือซ้าย	--ม-	--ล-	--ม-	--ซ-	--รม	--ซ-	--ซม	--ร-

มือขวา	--ซ-	รม-ม	---ม	ร-ล	----	ดล--	ลซ-ซ	-ล-ด
มือซ้าย	---ด	--ร-	--ร-	-ดซ-	--ซล	--ดซ	--มร	-ม-ด

มือขวา	---ซ	ลด-ด	---ซ	ลด-ล	----	ซล-ล	ดล--	ซลด-
มือซ้าย	--ม-	--ล-	--ม-	--ซ-	--รม	--ซ-	--ซม	---ซ

มือขวา	----	ดล-ร	-รด-	--ดล	----	ดล-ร	มร--	ด-ลด
มือซ้าย	--ซล	--ด-	---ล	ซล--	--ซล	--ด-	--ดล	-ซ--

* เทียบกลับให้บรรเลงลงจบทำนองบรรทัดนี้ 2 เทียบแล้วถอนจังหวะลงจบ

มือขวา	----	-ม-ร	มรดล	ดซ-ล	----	-ซ-ล	ดล--	ดล-ด
มือซ้าย	----	-ม-ร	มรดล	ดซ-ล	----	-ร-ม	--ซล	---ซ

ภาพที่ 3 เพลงที่ 3 เพลงสำราญเชิงลาว

(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพชร, 2564)

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 4 เพลงบ้านลาวสามัคคี

ในเพลงที่ 4 ต้องการสื่อถึงภาพวิถีชีวิตในการทำขลุ่ยของชาวลาว ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชาวลาวในพื้นที่บางไผ่ไก่อ พบว่าแต่เดิมชาวลาวที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในบางไผ่ไก่อนั้น ยังไม่มีการประกอบอาชีพทำขลุ่ย แต่มีการทำแคนซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญที่มีมาแต่ครั้งยังอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์ ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 มีการประกาศห้ามการเล่น แอ่วลาวเป่าแคน เนื่องจากในสมัยนั้นมีความเชื่อว่าจะทำให้เกิดฝนแล้ง ด้วยเหตุนี้ชาวลาวจึงเลิกทำแคน และหันมาเรียนรู้ในการทำขลุ่ย (ธีรนนท์ ช่วงพิชิต, 2564) และด้วยทักษะเชิงช่างในการทำเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าที่มีมาแต่เดิม จึงทำให้ชาวลาวสามารถเรียนรู้ในการสร้างขลุ่ยได้อย่างรวดเร็ว สามารถผลิตขลุ่ยที่มีคุณภาพ

ออกมาให้นักดนตรีและผู้ที่ได้ฟังได้ใช้ จนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ในวงการดนตรีไทย นอกจากชล้วยของชาวลาวบางไส้ไก่จะมีคุณภาพเสียงที่ดีแล้ว ลวดลายบนเลาชล้วยก็มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชล้วยบางไส้ไก่ จากการรวบรวมข้อมูลรวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความตามทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 4 ได้ดังนี้

- ภาพบรรยากาศในชุมชนของชาวลาวบางไส้ไก่ ที่แต่ละบ้านต่างก็กำลังทำชล้วย โดยมีลูกหลานคอยเป็นลูกมือช่วยด้วยความสนใจ ภาพของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งก็คือกระบวนการส่งต่อองค์ความรู้ในการทำชล้วยให้ลูกหลานได้นำไปพัฒนาต่อ

- ภาพบรรยากาศของการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีน้ำใจต่อกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และการร่วมกันพัฒนาการสร้างชล้วยของชาวลาวในชุมชนให้มีคุณภาพมากขึ้น

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 4 เพลงบ้านลาวสามัคคี

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับภาพบรรยากาศการทำชล้วยของชาวลาวในชุมชนบางไส้ไก่ โดยในเพลงที่ 4 จะใช้อัตราจังหวะชั้นเดียว เน้นสร้างให้ทำนองมีความไพเราะและมีจังหวะกระชับมากขึ้นกว่าเพลงที่ 3 บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ ไม้ฉาบ มีโครงสร้างในการบรรเลง คือ เมื่อบรรเลงเพลงที่ 3 จบลงแล้ว ชล้วยจะเป่าเกรินนำขึ้นมาก่อน เมื่อชล้วยได้เกรินจบลง กลองแขกจะตีหน้าทับปรบไปชั้นเดียวหน้าอีก 4 จังหวะ จากนั้นทั้งวงจึงบรรเลงเพลงที่ 4 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป และเพื่อให้เกิดอรรถรสมากขึ้น ในทำนองเพลงมีการสร้างสรรค์ให้วรรคเพลงแต่ละวรรคมีการบรรเลงล้อกันระหว่างในเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนอง เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน บางท่วงทำนองจะมีการแปรทำนองของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ไปจากทางซ้องเพื่อให้เกิดทำนองที่หลากหลาย ทั้งนี้ในเพลงที่ 4 จะเน้นทำนองที่มีความไพเราะมีความสดใส เพราะมีแนวคิดที่ต้องการสื่อถึง

ภาพบรรยากาศการทำขลุ่ย ภาพการเรียนรู้การสร้างขลุ่ยของลูกหลาน และภาพความมีน้ำใจต่อกันของชาวลาวในชุมชนบางไส้ไก่

เพลงที่ 4 เพลงบ้านลาวสามัคคี

มือขวา	----	-มรด	-ดล-	-ชลด	--รม	ชม--	--รม	-ม-ร
มือซ้าย	----	-มรด	--ช	ม---	-ด--	--รด	-ด--	ร-ด-

มือขวา	---ร	---ร	---ร	---ร	--มร	-รมช	--ชลด	--ช-
มือซ้าย	---ล	---ล	---ล	---ล	----	ด---	-ม--	ชม-ร

มือขวา	--ดล	--ดล	--ดล	--ดช	---ช	---ช	---ช	---ช
มือซ้าย	----	ชลด--	ดล--	ดล-ร	---ร	---ร	---ร	---ร

มือขวา	--ลด	--รม	มมรด	-ล-ช	---ม	-ช--	-ม-ช	ลด-ล
มือซ้าย	--มด	--รม	ชมรด	-ม-ร	---ท	-ช--	-ท-ช	ลด-ล

มือขวา	----	-ด-ร	มร-ร	-ม-ช	---ม	-ช--	ลช-ช	-ล-ด
มือซ้าย	----	-ช-ล	--ดล	-ท-ช	---ท	-ช--	--มร	-ม-ด

กลับต้น

มือขวา	---ช	---ช	--ลด	--รด
มือซ้าย	---ร	---ร	-มด	--รด

* ใช้ 4 ห้องสุดท้าย แทน 4 ห้องแรกในการบรรเลงกลับต้น

ภาพที่ 4 เพลงที่ 4 เพลงบ้านลาวสามัคคี

(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพ็ชร, 2564)

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 5 เพลงขลุ่ยดีที่บ้านลาว

ในเพลงที่ 5 ต้องการสื่อถึงภาพการทำลวดลายบนเลาขลุ่ย นอกจากชนิดของไม้ที่ คัดสรรมาอย่างดี และคุณภาพของเสียงขลุ่ยบ้านลาวแล้ว “ลวดลาย” เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อขลุ่ยของนักดนตรีไทยหรือผู้ที่สนใจการเป่าขลุ่ย การทำลวดลายบนเลาขลุ่ยเป็นขั้นตอนที่ยากพอสมควร และเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เนื่องจากต้องใช้ตะกั่วที่หลอมด้วยความร้อนจนเป็นของเหลวเทลงในตะหลิวที่เจาะรูเป็นรูปร่างต่าง ๆ ที่ทาบบนเลาขลุ่ยให้เกิดเป็นลวดลายขึ้น ผู้ทำต้องมีความชำนาญและความอดทนอย่างมาก จากข้อสันนิษฐานของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน เชื่อว่าการทำลวดลายบนเลาขลุ่ย

มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ด้วยวัสดุเป็นไม้ หลักฐานทางโบราณวัตถุย่อมเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา บางลายเหลือไว้เพียงชื่อให้กล่าวถึง โดยไม่มีใครเคยเห็นหรือไม่รู้จักเลย เช่น ลายมะลิโรย ลายมะลิตุ้ม ลายรม ฯลฯ ลายรมนี่เชื่อกันว่าเป็นลายพิเศษมีขั้นตอนและกรรมวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อน จึงเป็นเหตุให้ไม่เป็นที่นิยมทำ และเลือนหายไปตามกาลเวลา คงเหลือไว้เพียงลวดลายง่าย ๆ (วิธนะ จุฑะวิภาต, 2542, น.26-32) ซึ่งการทำลวดลายบนเลาขลุ่ยนั้นสามารถอธิบายพอสังเขปดังนี้

ลายขัดเงาหรือขลุ่ยขาวเป็นลายที่ทำงานง่าย เพียงแต่ต้องเลือกผิวไม้ที่เรียบเนียนไม่มีตำหนิ

ลายหกคะเมน คือ การทำลายด้วยตะหลิวทำลายเป็นรูปกระจับ 1 แถว แล้วกลับเลาขลุ่ยไปอีกฝั่งหนึ่ง คนโบราณจึงเรียก “หกคะเมน”

ลายดอกหรือลายดอกพิกุล ตะหลิวสำหรับทำลายจะเจาะเป็นรูปดอกจิก เวลาทำลายตะกั่วจะให้ผ่านรูเจาะลงบนผิวไม้ ความร้อนจากตะกั่วจะไหม้ผิวไม้เป็นรูปดอกตามแบบ

ลายกระจับ คือ การทำลายด้วยตะหลิวทำลายรูปกระจับเรียงไปจนทั่วเลาขลุ่ย

ลายตลก ไม่จำเป็นต้องเลือกไม้ขลุ่ยเพียงแต่เลือกขลุ่ยที่เหลือจากการทำขลุ่ยตัวอื่นแล้ว รวมทุกลวดลายในเลาเดียว

ลายรดน้ำ ต้องใช้น้ำตะกั่วที่ได้จากไฟกลาง แล้วใช้ตะหลิวในการเทเส้น และใช้มือหมุนขลุ่ยไปเรื่อย ๆ จนเต็มเลา

ลายหิน ทำโดยใช้ตะกั่วเทราดลงบนขลุ่ยให้ทั่วทุกพื้นที่ของผิวขลุ่ยเรื่อย ๆ จนน้ำตะกั่วเริ่มเย็น เมื่อไล่ตะกั่วออกจึงเกิดเป็นลายหิน (นิตยา รุ่งเจียมศิลป์, 2564)

นอกจากขลุ่ยของชาวลาวบางไส้ไก่จะมีคุณภาพเสียงที่ดีแล้ว ลวดลายบนเลาขลุ่ยก็มีความสวยงามประณีตเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของขลุ่ยบางไส้ไก่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการดนตรีไทย แม้ว่าในปัจจุบันช่างทำขลุ่ยบ้านลาวจะไม่ทำขลุ่ยแบบทำลายแล้ว แต่ก็ยังคงรักษาองค์ความรู้และอุปกรณ์

ต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษา จากการรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประพันธ์ได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความจากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 5 ได้ดังนี้

- ภาพบรรยากาศในชุมชนของชาวลาวที่แต่ละบ้านกำลังเทลายขลุ่ย
- ภาพความสวยงามของลวดลายต่าง ๆ บนเลาขลุ่ย ที่แสดงให้เห็นถึง

ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของช่างทำขลุ่ยชาวลาวในบางไส้ไก่

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 5 เพลงขลุ่ยดีที่บ้านลาว

แนวคิดและแรงบันดาลใจตั้งที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการเพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับภาพบรรยากาศการทำขลุ่ยของชาวลาวในชุมชนบางไส้ไก่ โดยในเพลงที่ 5 จะเน้นสร้างทำนองให้มีความสนุกสนานและมีจังหวะกระชับมากขึ้น ยังคงบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้นวม และเพื่อให้เกิดอารมณ์และมีความทันสมัยมากขึ้น ในเพลงนี้จะมีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงด้วย คือ กลองชุด (Drumset) เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการให้ท่วงทำนองของเพลงมีอารมณ์ที่สนุกสนาน เพื่อสื่อให้เห็นภาพของชาวลาวที่ภาคภูมิใจในผลงานการเทลายขลุ่ยที่สวยงามของตนเอง และสื่อถึงลวดลายบนเลาขลุ่ยที่แต่ละลวดลายให้อารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป โดยโครงสร้างในการบรรเลง คือ เมื่อบรรเลงเพลงที่ 4 จบลง กลองชุด (Drumset) จะตีขึ้นนำ 4 จังหวะ จากนั้นทั้งวงจึงบรรเลงเพลงที่ 5 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป ท่วงทำนองจะมีลักษณะเป็นเพลงบังคับทาง เมื่อบรรเลงเพลงที่ 5 ครบ 2 เที้ยวให้ลงจบโดยเร่งจังหวะขึ้นแล้วจบขาดไปเลยโดยไม่ต้องถอนจังหวะลง

เพลงที่ 5 เพลงชลู่ดีที่บ้านลาว

มือขวา	----	----	ม-รรม	-ช-ล	---ช	-ล--	-ด-ร	มดรม
มือซ้าย	----	----	-ด--	-ช-ล	---ช	-ล--	-ด-ร	มดรม
มือขวา	----	----	รรมม	มม-ร	--มม	-ร--	มรรม	-ร-ด
มือซ้าย	----	----	รรมช	ชม-ร	--ชม	-ร--	มรชม	-ร-ด
มือขวา	----	----	ลช-ช	-ล-ด	---ล	-ด--	ล-ดด	-ด-ด
มือซ้าย	----	----	--มร	-ม-ด	---ม	-ด--	-ช-ล	-ช-ม
มือขวา	----	----	ล-ดด	-ด-ด	--ลช	----	ม-ชช	-ช-ช
มือซ้าย	----	----	-ช-ล	-ช-ม	----	มร--	-ร-ม	-ร-ด
มือขวา	---ม	---ม	---ร	---ด	---ท	---ล	--ชม	-ร-ม
มือซ้าย	---ช	---ม	---ร	---ด	---ท	---ล	--ชท	-ล-ท
มือขวา	----	----	ชม--	-ร-ม	--ร-	รรม--	รรม--	-ช-ด
มือซ้าย	----	----	--รด	-ล-ท	---ด	-ท--	--ชล	-ร-ด

* เมื่อบรรเลงท่อนที่ 5 ครบ 2 เที้ยว ให้ลงจบโดยเร่งจังหวะขึ้นเล็กน้อยแล้วจบขาดไปเลย โดยไม่ต้องถอนจังหวะลง

ภาพที่ 5 เพลงที่ 5 เพลงชลู่ดีที่บ้านลาว
 (ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพ็ชร, 2564)

แนวคิดและแรงบันดาลใจเพลงที่ 6 เพลงรีนเริงบันเทิงลาว

ในเพลงที่ 6 ต้องการสื่อถึงภาพวิถีชีวิตในการทำชลู่ของชาวลาวรุ่นใหม่ภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก ปัจจุบันชาวลาวรุ่นใหม่ในพื้นที่บางไล่โกหลายบ้านที่เคยทำชลู่ได้เปลี่ยนไปทำอาชีพอย่างอื่นบ้างตามวิถีชีวิตของแต่ละคน แต่ก็ยังมีอีกหลายบ้านที่ยังคงยึดอาชีพการทำชลู่อยู่ และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำชลู่ ช่วยให้สามารถประหยัดเวลาและพัฒนาชลู่ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ผลิตได้จำนวนมากขึ้นและยังคงรักษาชื่อเสียงที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันช่างทำชลู่ในบ้านลาวได้รับเชิญไปให้ความรู้แก่นักศึกษาและผู้สนใจในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง มีผู้สนใจเข้ามาขอเรียนรู้การทำชลู่ซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของช่างทำชลู่บ้านลาว จากการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความ

จากทฤษฎีการประพันธ์เพลง ทำให้สามารถสรุปแนวคิดและจินตนาการ ในการสร้างสรรค์บทเพลงที่ 6 ได้ ดังนี้

- ภาพบรรยากาศในชุมชนของชาวลาวบางไส้ในปัจจุบัน ภาพของ ช่างทำขลุ่ยที่กำลังใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการทำ ก่อให้เกิดขลุ่ยที่สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดในเรื่องของเสียงไปได้ เช่น ขลุ่ยที่สามารถปรับเลื่อนเสียงได้ ขลุ่ยคีย์ต่าง ๆ ที่สามารถบรรเลงร่วมกับวงดนตรีสากลได้ ฯลฯ

- ภาพของขลุ่ยบ้านลาวที่ได้รับความนิยมทั่วไป ศิลปินทั้งดนตรีไทย และสากลต่างก็เอาขลุ่ยบ้านลาวไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีของตนเอง ทุกวันนี้ขลุ่ยไทยถือเป็นเครื่องดนตรีที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจและชื่นชอบในความไพเราะ และขลุ่ยเหล่านี้ล้วนเป็นขลุ่ยที่มาจากชุมชนบ้านลาว

ลักษณะทำนองและจังหวะของเพลงที่ 6 เพลงรื่นเริงบันเทิงลา

แนวคิดและแรงบันดาลใจดังที่กล่าวมา ผู้ประพันธ์ได้นำมาจินตนาการ เพื่อสร้างทำนองเพลงให้มีความสัมพันธ์กับภาพบรรยากาศในชุมชนของ ชาวลาวบางไส้ในปัจจุบัน เป็นภาพของบ้านเมืองสมัยปัจจุบันที่มีความเจริญ ทางด้านวัตถุ ภาพวิถีชีวิตของชาวลาวที่กลมกลืนไปกับความเป็นไทยจนแยกกัน ไม่ออก โดยในเพลงที่ 6 จะใช้อัตราจังหวะที่เร็วมากขึ้น มีจังหวะที่สนุกสนาน เร้าใจ โดยสร้างให้ทำนองเพลงมีความสดใส มีสำเนียงเพลงและรูปแบบของจังหวะ เป็นแบบร่วมสมัย ท่วงทำนองจะมีลักษณะเป็นเพลงบังคับทาง บรรเลงด้วยวง ปี่พาทย์ไม้แข็ง แต่ยังคงใช้ขลุ่ยเป็นเครื่องเป่า โดยใช้เทคนิคในการบันทึกเสียง ทำให้เสียงขลุ่ยดังมากพอสมดุลกับเสียงของวงปี่พาทย์ไม้แข็ง มีโครงสร้าง ในการบรรเลง คือ กลองชุด (Drumset) ซึ่งตีขึ้นนำ 4 จังหวะ โดยเปลี่ยน รูปแบบของจังหวะให้มีความสนุกสนานมากขึ้น จากนั้นทั้งวงจึงบรรเลงเพลงที่ 6 สวมเข้าในจังหวะที่ 5 ต่อไป เพลงที่ 6 จะบรรเลงเพียงเที่ยวเดียว ในการลงจบ เพลงเมื่อบรรเลงมาถึง 3 บรรทัดสุดท้าย ให้บรรเลงด้วยเสียงค่อย ๆ เบาลงทั้งวง และให้เสียงดังขึ้นพร้อมกันทั้งวงใน 4 ห้องสุดท้าย และจบด้วยการตีกวาดพร้อม กันทั้งวงโดยไม่ต้องถอนจังหวะเพื่อลงจบ

เพลงที่ 6 เพลงรีนเริงบันเทิงลาว

มือขวา	----	ทดรม	-ม--	มม-ร	----	ลทตริ	-ร--	มร-ด
มือซ้าย	--ชล	---ม	ม---	ชม-ร	---ช	---ร	ร---	มร-ด

มือขวา	----	ทดรม	-ม--	มม-ร	----	ลทตริ	-ร--	มร-ด
มือซ้าย	--ชล	---ม	ม---	ชม-ร	---ช	---ร	ร---	มร-ด

มือขวา	--ด	-ร-ม	-ม--	-ม--	-ม-ม	-ม-ร	-ร--	-ร--
มือซ้าย	--ด	-ร-ม	-ม--	-ม--	-ม-ช	-ม-ร	-ร--	-ร--

มือขวา	-ช-ล	-ด-ร	-ร--	-ร--	-ม-ร	ดล-ด	-ด--	-ด--
มือซ้าย	-ร-ม	-ด-ร	-ร--	-ร--	-ม-ร	ดม-ด	-ด--	-ด--

มือขวา	---ด	-ร-ม	-ม--	-ม--	-ม-ม	-ม-ร	-ร--	-ร--
มือซ้าย	---ด	-ร-ม	-ม--	-ม--	-ม-ช	-ม-ร	-ร--	-ร--

มือขวา	-ช-ล	-ด-ร	-ร--	-ร--	-ม-ร	ดล-ด	-ด--	-ด--
มือซ้าย	-ร-ม	-ด-ร	-ร--	-ร--	-ม-ร	ดม-ด	-ด--	-ด--

มือขวา	-ช-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ม	-ม-ร	----	----
มือซ้าย	-ร-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ช	-ม-ร	----	----

มือขวา	-ช-ล	-ด-ร	----	----	-ม-ร	ดล-ด	----	----
มือซ้าย	-ร-ม	-ด-ร	----	----	-ม-ร	ดม-ด	----	----

มือขวา	-ช-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ม	-ม-ร	----	----
มือซ้าย	-ร-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ช	-ม-ร	----	----

มือขวา	-ช-ล	-ด-ร	----	----	-ม-ร	ดล-ด	----	----
มือซ้าย	-ร-ม	-ด-ร	----	----	-ม-ร	ดม-ด	----	----

มือขวา	----	-ช-ม	--ม-	มม-ร	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด
มือซ้าย	----	-ร-ม	-ม--	ชม-ร	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด

มือขวา	----	-ช-ม	--ม-	มม-ร	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด
มือซ้าย	----	-ร-ม	-ม--	ชม-ร	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด

มือขวา	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด
มือซ้าย	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด

มือขวา	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด	----	-ช-ร	--ร-	มร-ด
มือซ้าย	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด	----	-ร-ร	-ร--	มร-ด

มือขวา	----	----	---ซ	---ด
มือซ้าย	----	----	---รี	---ด

* ในการลงจบเพลงเมื่อบรรเลงมาถึง 3 บรรทัดสุดท้าย ให้บรรเลงด้วยเสียงที่ค่อย ๆ เบาลง ทั้งวง และให้เสียงดังขึ้นพร้อมกันทั้งวงใน 4 ห้องสุดท้าย แล้วจบด้วยการตีกวาดพร้อมกัน ทั้งวง โดยไม่ต้องถอนจังหวะเพื่อลงจบ

ภาพที่ 6 เพลงที่ 6 เพลงรีนเริงบันเทิงลาว

(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพชร, 2564)

บทสรุป

จากงานสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพลงชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางไส้ไก่” นี้ ผู้ประพันธ์เพลงมุ่งหวังที่จะเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านการประพันธ์เพลง การวิเคราะห์ บทเพลงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประพันธ์เพลงเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ทั้งนี้จากการดำเนินการศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ของ ขาวลาวในพื้นที่ย่านวัดบางไส้ไก่ แขวงศิริบุญชัย เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้ประพันธ์มีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์เพลงไทย สำเนียงลาว โดยมีประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และการทำขลุ่ยอันเป็นเอกลักษณ์ของขาวลาวบางไส้ไก่เป็นแรงบันดาลใจ แนวคิด คือ การสร้างสรรค์ เพลงไทยสำเนียงลาวขึ้นใหม่เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และการทำขลุ่ยของขาวลาวบางไส้ไก่ผ่านบทเพลงสร้างสรรค์ที่บรรเลง ด้วยเครื่องดนตรีไทยและมีการนำเครื่องดนตรี ประเภทเครื่องประกอบจังหวะ ของดนตรีสากลเข้ามาผสมผสานเพื่อให้เกิดท่วงทำนองที่ตรงกับจินตนาการของ ผู้ประพันธ์ ในการดำเนินงาน ผู้ประพันธ์ได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ ตามหลักการและทฤษฎีการประพันธ์เพลงเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค บทเพลง โดยผู้ประพันธ์ได้กำหนดโครงสร้างทำนองและกำหนดรูปแบบของ การบรรเลงให้ประกอบด้วยเพลงจำนวน 6 เพลง ใช้เวลาในการบรรเลงประมาณ 15 นาที แต่ละเพลงจะมีท่วงทำนองและจังหวะที่แตกต่างกัน โดยท่วงทำนอง และรูปแบบการบรรเลงในแต่ละเพลงจะสื่อถึงเรื่องราว วิถีชีวิต และการทำขลุ่ย ของขาวลาวไปตามลำดับ สำหรับเจตนารมณ์ในการสร้างสรรค์บทเพลงดังกล่าว

คือ การบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และการทำขลุ่ยของชาวลาวในรูปแบบของบทเพลงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจถึงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวลาว เข้าใจถึงการทำขลุ่ยอันเป็นเครื่องดนตรีไทยที่ผู้คนนิยมเล่นกันมากที่สุดชิ้นหนึ่ง ผ่านบทเพลงสร้างสรรค์ชุด “รอยลาว ขลุ่ยบางไส้ไก่” ผู้ประพันธ์ถือว่าเป็นบทเพลงแห่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบร่มเย็นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ ขำเพชร. (2561). *นาครมิตี : ชาติพันธุ์วรรณนา ว่าด้วยเมืองและมนุษย์พิมพ์ลักษณ์*. พิมพ์ลักษณ์.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2548). *ความคิดสร้างสรรค์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรูปลูกปัญญา. (2564). *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับย่อ - สมัยกรุงธนบุรี*. สืบค้น 19 มีนาคม 2565. จาก <https://www.truelookpanya.com/learning/detail/383>.
- ธัชกร สุวรรณจรัส และคณะ. (2562). “การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการตลาดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นขลุ่ยบ้านลาว” *ว.บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 13 (มกราคม-มิถุนายน 2562), 65-68.
- ธีรนนท์ ช่วงพิชิต. (ประธานมูลนิธิประชาคมย่านกะดีจีน-คลองสาน). *สัมภาษณ์*, 30 กันยายน 2564.
- นิตยา ฐิติชัยศิลป์. (ผู้สืบทอดภูมิปัญญาการทำขลุ่ยจากครูจรินทร์ กลิ่นบุปผาช่างทำขลุ่ยชั้นครูแห่งชุมชนบ้านลาว). *สัมภาษณ์*, 30 กันยายน 2564.
- วัฒน์ จุฑะวิภาต. (2542). *หัตถกรรมไทย ความเป็นมาและการผลิตในปัจจุบัน* ศึกษากรณี : *การทำขลุ่ย*. ม.ป.พ.
- อัมรินทร์ แรงเพชร. (2564). *เพลงที่ 1 เพลงข้ามลำโขง (แคน)* [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- _____. (2564). *เพลงที่ 2 เพลงลงหลักปักฐาน* [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- _____. (2564). *เพลงที่ 3 เพลงสำราญเชิงลาว* [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- _____. (2564). *เพลงที่ 4 เพลงบ้านลาวสามัคคี* [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- _____. (2564). เพลงที่ 5 เพลงขลุ่ยดีที่บ้านลาว [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- _____. (2564). เพลงที่ 6 เพลงรีนเริงบ้านเทิงลาว [รูปภาพ]. ภาควิชาดนตรีไทย
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.